

Uj rend az iskolákban

Eltörlik az érettségi vizsgát és az osztályozást

A közoktatásügyi népbiztosság összes iskoláinkban fontos újításokat léptet életbe. Ezek az újítások szükségszerű következményei a megváltozott viszonyoknak. Uj szellemet fognak ezek bevinni az iskolába. Uj viszonyt fognak teremteni a tanító és a tanítvány közt. Ez a viszony eddig a feljebbvalónak és az alárendelének egészségtelen viszonya volt. Ezután az oktató és a növendék egymásnak munkatársai lesznek. De új viszonyt fognak teremteni ezek az újítások a tanulók közt is. Ezek eddig versenytársak voltak, akik a tanító kegyeinek keresésében igyekeztek egymáson futtanni. Ezután egyenlőségük, közös feladatuk, egyforma rendeltetésük tudatára fognak ébredni.

Az új rend lényege az, hogy *ezentúl nem lesz osztályozás és nem lesz vizsga*. A félelem ezzel ki lesz kergetve az iskolából. Proletárrend és proletárkötelességtudás fog a helyébe lépni. Nem a kényszer, nem a rossz osztályzattól való rettegés fogja a tanulót tanulásra bírni. Nem is lesz kitéve a tanítvány egynéhány perces vizsga véletlen esélyeinek és hangulatainak. Hanem minden ifju és minden serdülő lány előtt az a hely fog lebegni, melyet a társadalomban majdan ki kell töltenie és az a vágy, hogy ezt a helyet méltó módon tölthesse be.

Teljesen át fog alakulni ezek szerint az *iskolai bizonyítvány képe*. Nem fogják benne feltüntetni a növendék felekezetét. Nem lesz benne osztályzat a magaviseletből. És nem lesznek külön-

külön osztályzatok minden tantárgyból. E helyett a bizonyítvány általános minősítést fog feltüntetni. Lakónikusan csak ennyit: „megfelelt” vagy „nem felelt meg”. A jezsuita iskolából az utókorra maradt klasszifikáció, mely mesterségesen csinálta a különbségeket a tanuló gyermekek közt, ezzel teljesen megszűnik. De megszűnik az ezzel járt egészségtelen kényszer és szintén ezzel járt igazságtalanság is.

Igazságtalan volt ez a klasszifikáció azért, mert olyan gyermekeket, mely minden tananyagában megfelelt, de egy tárgyban, arra való hajlam hián, nem volt képes megfelelni, egész pályáján megállította és ezzel esetleg minden tanuláshoz kedvét szegte. Emlékszünk elég esetre, amikor egy diák, aki számos más tárgyban kitűnő volt, megbukott a mennyiségtanból vagy a rajzból. A jövő iskolája ilyen esetben kompenzálni fogja az elért eredményt. Abba a törzslapba, mely fel fogja tüntetni minden tanuló képességét, be lesz jegyezve, hogy olyan pályára, mely matematikai tudást vagy rajzhoz való készséget igényel, nem alkalmas. De ez nem lesz ok arra, hogy a tanuló teljes kedvvel, ambícióval és minden fennakadás nélkül ne folytathassa kiképeztetését olyan életpályára, melyeknek tudásbeli kellekeit könnyen elsajátítani képes.

Égzségtelen is volt az eddigi osztályozási rendszer. A nyilvános klasszifikáció, a rossz osztályzattal járó megszegyenítés, a jó osztályzattal járó büszkeség arra bírta a serdülő ifjúságot, hogy több szellemi energiát igyekezzen magából kivenni, mint amennyit normális fejlődése megengedett. Sok esetben időelőtti szellemi letörésre vezetett ez a lelki kényszer. A tanulmányi végeredmény pedig az életben való értékét tekintve, vajmi ritkán igazodott ahhoz a számokban kifejezett lászalhoz, melyet az így kiereszakolt bizonyítvány feltüntetett. Sokkal életrevalóbb és sokkal termelőképesebb lesz az a növendék, aki tufeszítés nélkül, nyugodt önbizalommal, szégyenkezés nélkül, de mesterségesen keltett önérzet-tulengés nélkül is, annyit fog elérni és annyit fog nyújtani, amennyit lelki energiája önmagától kitermel.

Az osztályzattal együtt természetesen eltűnik a vizsga is. Elsősorban, persze az érettségi vizsga. Az utolsó osztályt végző ifjúság tanulóeredményének minősítése céljából külön értekezletet tart a tanítótestület, melyen az érdekelt osztályok 3—3 bizalmi tagja is jelen van. Nem tantárgyanként, hanem általánosan kell minősíteni a kompenzáció elvének szem előtt tartásával, aki nem felelt meg — az az utolsó osztályt megismételheti. Hosszu és meddő vitatkozások zárulnak be ezzel a rendelettel. Meghalt a múlt igazságtalan és tudó-

mányos értelemben elégtelen pedagógiája. Mit kívánt az érettségi vizsgálat? Azt, hogy egy adott pillanatban, mindazt tudja a tanuló, amit nyolc éven keresztül tanult. A vizsgálat így a tanuló számára lelki küzdelem volt. Jelentette az összes pszichikai tényezők egy pár percre való koncentrációját. A vizsgálat lefolyása pszichológiai értelemben sem lehetett normális s így a tanuló individuális képességeinek elbírálására a lehető legalkalmatlanabb volt. De tekintsünk el ettől a megfontolástól: lehet-e komolyan követelni, hogy valaki egy adott pár percben, mint egy hasonlatban, mutassa fel intellektuális képességeinek szintézisét? Ez a követelés nem teremti-e szükségszerűen megalkuvást, úgy a tanuló, mint a tanító részére? Nem értékelődik-e az etika síkjára ez által mindakettő? Nem vész-e el az ifjúi hit e megalkuvások során? A hit a komoly munkában? Az érettségi az álkulturát szolgálta. Végleges minősítése volt a tanuló intelligenciájának, érettségivel mindenki lehetett minden. Láttuk, milyen hamis alapokon nyugodott s milyen hamis eredményeket mutatott fel. Milyen hamis volt így lényegében, ugyanolyan hamis uton vezetett az ifjúságot a kultúrához. Nem belső kényszer volt a tudás itt, nem belülről akartatta az érettségi a kulturát, hanem vizsgakényszerrel, minősítési törvénnyel.

Ennek meg kell halni. Meg kell halni az álkulturának s mindazoknak az intézményeknek, melyek ezt az álkulturát alátámasztják. Az iskolákba bevitt új rend ezt célozza.